

افغان ولس له جگړو ستړي دي طالبان او حکومت بايد اوربند وکړي

د پکتيا، پکتیکا، خوست او لوگر ولایتونو یو شمېر قومي مخورو د جرگې له لارې په افغانستان کې روانه جگړه غندلې او زیاته کړې چې ده، چې نور دا جگړه په هېڅ صورت ورته د منلو نه ده. دوی د خپلو سیمو له قومي مخورو غوښتنه کړې، چې باید سره یو لاس شي او په هېواد کې روانې اوږدې خونړۍ جگړې ته په نه ویلو سره دواړه لوري د ناخوالو پای ته رسولو ته وهڅوي. یادو قومي مخورو دغه راز پر افغان حکومت او طالبانو غبر کړې، چې پلمې دي نه کوي او هر څه ژر دي په هېواد کې پر یو سراسري اوربند هوکړه وکړي. د یادونې ده، چې په دوحه کې د افغان او طالب پلاوو ترمنځ د خبرو له پیل وړاندې عامو افغانانو پر اوربند ټینګار درلود، خو طالب لوري دا غوښتنه تر دې دمه نه ده منلې. افغان حکومت هم د سولې له خبرو وړاندې اوربند اړین بللی.

د تاسیس کال ۱۳۲۸ لمريز ● سه شنبه دلرم ۲۰مه ۱۳۹۹ ل کال ● د ربیع الاول ۲۴مه ۱۴۴۲ ق ● د نومبر ۱۰مه ۲۰۲۰ کال ● خصوصي کښه ۱۷۹ ● پرله پسې ۴۹۶۵مه کښه

((په افغانستان کې د کرونا له امله مړینه کمه وه))

Ketabton.com

۲مخ

سلوالو
لايتونو
ولی او
سختو
ی امنیه
، چې
والي ته
یې په
ال کې
انو یاد
خه
ړاندې

افغان حکومت د امریکا

له نوي حکومتو غوښتل چې

د سولې په بهیر بیا کتنه وکړي

د ولسمشر غني دویم مرستیال سرور دانش دجو بایدن په مشرۍ د امریکا له نوي جوړېدونکي حکومتو غوښتل، چې طالبانو سره پر پرېکړو او سولې بهیر باندې بیا کتنه او ارزونه وکړي او د افغانانو ترمنځ خبرې ژر پیل شي. سرور دانش وویل: سره له دې چې قطر کې نږدې دوه میاشتې وړاندې د سولې خبرې پیل شوې، خو دغو خبرو کې هېڅ پرمختګ نه دی شوی او جگړه لا پسې زیاته

امرالله صالح:

شواهد ښيي چې پر کابل پوهنتون وروستی ترهګریز برید طالبانو کړی

سرليکنه

د امريکا له نوي حکومته د څه تمه

کېدای شي؟

د چارو سمون د حکومت ستر لومړيتوب دی!

تميم

څرگندونې هم کوي چې د دوی پر وينا نه شي کولای د خپلو خلکو ساتنه وکړي. د نیویارک ټایمز په لیکنه په کابل کې په یوه اوونۍ کې د دغو حملو په ترڅ کې یو پخوانی وتلی ژورنالېست، د یوې ښاروالې پلار او د کابل پوهنتون لسگونو محصلانو ته مرگ ژوبله د دې سترې بېلگې یادوي. ولسي جرگې هم امنیتي مسوولین و وغوښتل، خو اندېښنه لا پر ځای ده، لا هم خلک د پرې گوته حکومت او مسوولینو ته نیسي، دا د دښمن بل تکتیک دی، چې خپل ناوړه او کرغېرن پلونه پټ کړي او د خلکو پام بلې خوا ته واړوي، دا په اصل کې د افغان حکومت د بدنامولو لپاره تر ټولو بده هڅه ده. وړاندیز دا دی، چې افغان حکومت د چارو د سمون لپاره په ټول وس هڅي وکړي، هغه لارې چارې وتری، چې ترهگری پیاوړې کوي او د جگړې د دوام لامل گرځي، لکه د اخازیو مخنیوی او په پروژو کې د طالبانو او ترهگریزو ډلو د ونډې بندول او یا هم له مخدرو موادو او کانونو د هغوی مالي گټو بندول. د دې ترڅنګ په چارو کې جدیت او د ترهگری او ورپکې عمده مراکزو په نښه کول. همدا رنگه په چارو کې د بدو او فساد مخنیوی او له هر مسوول کس څخه د حساب کتاب اخیستل! د سولې پر روان بهیر له سره کتنه او د ترهگری او اورپکۍ د تمویل، ملاتړ او اکمال منابعو په گوته کول. یعنې د ترهگری پر ضد داسې مبارزه چې په لږ کې یې سوله یقیني کړای شي، د دې لپاره له پاکستان سره د سولې مذاکره پیلول او پر پاکستان د فشار راوړلو بېلابېلو لارو چارو تعقیبول، چې د افغانستان پرضد مخامخ جگړه بنده او ورسره سوله وشي!

لارو پر سر او په کلیو او بانډو کې اخازیو او د پیسو اخیستلو لړۍ ته زور ورکړ. د کرونا په نامه مرسته شوي اوږه او نورې مرستې هم هغوی تر لاسه او په خپلو کې سره ووېشلې. دې او دې ته ورته نورو چارو په افغانستان کې جگړه نوره هم پراخه کړه، طالبانو ته داسې پیغام ورکړل شو، چې گڼې امریکا له افغانستانه وزي، هغوی د سولې پر ځای جگړو ته زور ورکړ، په بېغمه توگه یې بریدونه پلان کړل، ځکه له امریکا سره یې اوربند کړی و. پایله دا شوه، چې هغوی آن کابل هم وننگوي او همهاله په لویو او وړو ښارونو کې بریدونه وکړي، د هغوی په لیکو کې د پاکستان ملېشې هم برخه لري، دا اوس په کور د دننه او نړیواله کچه ستره اندېښنه ده، دښمن په ډېر مهارت سره د سولې د هڅو ناکامولو تر څنګ د روان وضعیت پرې پر حکومت ور اچوي، خلکو ته اوس داسې وسیل کېږي، چې گڼې د روان وضعیت مسوولیت د افغان حکومت پر غاړه دی، حال دا چې افغان حکومت د طالبانو هر یرغل پر شا تمبولی او د مجرمینو له منځه وړلو تر څنګ یې د القاعده ستر کسان هم وژني دي! خو بیا هم حکومت ته گوته نیول شوې، امریکایي رسنیو هم دغه بریدونو ته اشاره کړې ده، نیویارک ټایمز ورځپاڼې په کابل کې د حملو زیاتوالي ته په اشارې سره لیکلي چې ډېر خلک د دغو حملو پرې پر حکومت اچوي. ورځپاڼه د پیل په کرښو کې لیکي، دغه حملې نه یوازې دا چې د دې ښکارندويي کوي چې دغه ښار د حملو له زیاتوالي سره مخ دی، بلکې هغه پر افغان حکومت د خلکو د مخ په زیاتېدونکي نارضايتي

په دې وروستيو کې افغانستان یرغلونو او هدفي وژنو سخت ځپلی دی، دا تر کرونا وروسته هغه ننگونه ده، چې ملت یې سخت اندېښمن کړی دی. ملت تمه لرله، چې سر کال به روان بحران ختم شي، ځکه امریکا په ډېر فشار د سولې لپاره فرصت رامنځته کړ او د جگړې د مخنیوي لپاره یې په سیمه ییزه او نړیواله کچه هڅې وکړې، طالبان یې هم د یوه تړون پر بنسټ په قطر کې سره راټول او د افغان حکومت له مرکچي پلاوي سره مخ کړل، خو د دغه تړون له مخې امریکا طالبانو ته په ستر اهمیت قایله شوه، چې آن په نړیواله توگه را څرگند شول. طالبانو ته دا ښه فرصت و، ځکه له امریکا سره یې په قطر کې د فبروري په ۲۹مه تړون کې اوربند وکړ او بیا یې ښه په بېخ هم عملي کړ، په دې موده کې نه امریکا او نه هم طالبانو یو پر بل کار لاره. د دې ترڅنګ د دغه تړون له مخې امریکا او مدني ټولني پر افغان حکومت فشار راوړ، چې د طالبانو پنځه زره زندانیان هم خوشي کړي. هغه زندانیان چې نړیوالې ټولني یې خوشي کول، د افغان حکومت لپاره سخت خطر باله، همداسې هم وشول، افغان حکومت د امریکا او طالبانو د تړون له مخې د فشار او غوښتنو پر بنسټ له پنځه نيم زرو ډېر د هغوی زندانیان ورخوشي کړل، دا زندانیان ډېر خطرناک او په سختۍ سره نیول شوي وو، خو ضمانت یې نه امریکا ورکړ او نه هم طالبانو، هېڅ یوه هېواد هم نه، هغوی چې د طالبانو مالي او پوځي ملاتړ کوي، هم دا ضمانت ورته کړ. بل لوری طالبانو په پراختیایي پروژو کې ونډه تر لاسه کړه، ښه غوښتنه ونډه، همدا راز هغوی د لویو

په افغانستان کې د کرونا له امله مړینه کمه ...

د پاریس د سولې مجمع ته په استولي وېډیويي پیغام کې د کورونا له امله په نړیواله کچه رامنځته شویو گډوډیو ته اشاره وکړه او ټینګار یې وکړ، چې دې وبا ټولو ته وښوده چې باید د ناوړینونو په مدیریت کې اغېزمنې او کارنده تګلارې تر لاس لاندې ولري. ده زیاته کړه: ((کووید-۱۹)) وبا د پېرۍ یوه له نادرې سختو پېښو ده. زموږ دا له یو بل سره تړلې نړۍ یې په گډوډۍ، ابهام او بې مخینې خطر کې غوټه کړه. زموږ په سیستمونو او عادي حالتونو کې د زیان مننې او نیمګړتیاوو برخې رابرسېره کړې. ژوند او روزگار یې وران کړ په تېره بیا د بېوزلو او محرومو خلکو.)) د پاریس د سولې مجمع داسې وخت د کورونا وبا له امله په رامنځته شویو ننگونو بحثونه جوړوي چې اروپا او ګڼ نور هېوادونه د کرونا له دوهمې څپې سره مخ دي. اګثرو اروپایي هېوادونو ټولبنډونه پلي کړی او په اوسط ډول راپور کېدونکې مثبتې پېښې د اندېښنې وړ بلل شوي. په ټوله نړۍ کې د نومبر تر اتمې په کورونا ویروس د اخته خلکو شمېر له ۵۰ میلیونو کسانو پورته تللی چې له ډلې یې څه باندې ۱۲ نیم لکه کسان مړه شوي.

ولسمشر محمد اشرف غني وايي، چې د حکومت د بېلابېلو اقداماتو په نتیجه کې د کورونا له امله د نورو هېوادونو په پرتله په افغانستان کې د مړینې کچه نسبتاً ټیټه وه. ولسمشر غني دا خبرې د پاریس د سولې مجمع ته په وار دمخه ثبت کړي وېډیويي پیغام کې کړې دي. محمد اشرف غني د پاریس د سولې مجمع ته په وېډیويي پیغام کې ویلي: ((زموږ د چټک غبرګون او د ډول ډول اقداماتو په پایله کې د کورونا ویروس له امله د مړینو کچه د نورو هېوادونو په پرتله په افغانستان کې نسبتاً ټیټه وه. خوشبختانه د دې وبا په مرکز باندې بدل نه شو.)) محمد اشرف غني په دغه وېډیويي پیغام کې د خپلې ادارې له خوا د کورونا ویروس د مدیریت لپاره د پلي شویو تګلارو یادونه کړې او ویې ویل، چې خلکو ته په بېلابېلو ولایتونو کې وچه ډوډۍ وپېشل شوه او په لنډ مهالو پروژو سره کارونه پیدا شول. د پاریس د سولې مجمع سربکال د نومبر له ۱۱مې تر جمعې ترسره کېږي. دا وار په دې مجمع کې نړیوالې ننگونې په سر کې د کورونا ویروس په اړه بحث کېږي. جمهوررییس غني

په دې وروستيو کې افغانستان یرغلونو او هدفي وژنو سخت ځپلی دی، دا تر کرونا وروسته هغه ننگونه ده، چې ملت یې سخت اندېښمن کړی دی. ملت تمه لرله، چې سر کال به روان بحران ختم شي، ځکه امریکا په ډېر فشار د سولې لپاره فرصت رامنځته کړ او د جگړې د مخنیوي لپاره یې په سیمه ییزه او نړیواله کچه هڅې وکړې، طالبان یې هم د یوه تړون پر بنسټ په قطر کې سره راټول او د افغان حکومت له مرکچي پلاوي سره مخ کړل، خو د دغه تړون له مخې امریکا طالبانو ته په ستر اهمیت قایله شوه، چې آن په نړیواله توگه را څرگند شول. طالبانو ته دا ښه فرصت و، ځکه له امریکا سره یې په قطر کې د فبروري په ۲۹مه تړون کې اوربند وکړ او بیا یې ښه په بېخ هم عملي کړ، په دې موده کې نه امریکا او نه هم طالبانو یو پر بل کار لاره. د دې ترڅنګ د دغه تړون له مخې امریکا او مدني ټولني پر افغان حکومت فشار راوړ، چې د طالبانو پنځه زره زندانیان هم خوشي کړي. هغه زندانیان چې نړیوالې ټولني یې خوشي کول، د افغان حکومت لپاره سخت خطر باله، همداسې هم وشول، افغان حکومت د امریکا او طالبانو د تړون له مخې د فشار او غوښتنو پر بنسټ له پنځه نيم زرو ډېر د هغوی زندانیان ورخوشي کړل، دا زندانیان ډېر خطرناک او په سختۍ سره نیول شوي وو، خو ضمانت یې نه امریکا ورکړ او نه هم طالبانو، هېڅ یوه هېواد هم نه، هغوی چې د طالبانو مالي او پوځي ملاتړ کوي، هم دا ضمانت ورته کړ. بل لوری طالبانو په پراختیایي پروژو کې ونډه تر لاسه کړه، ښه غوښتنه ونډه، همدا راز هغوی د لویو

د امریکا ولسمشریزو ټاکنو له گټونکي جوبایډن څخه د امریکا د ملت او نورو هېوادونو هیلې ډېرې دي، دا هیلې هله مړاوې شوې، چې پخواني ولسمشر ټرمپ له نړۍ سره پر خپله پالیسي له سره کتنه وکړه، د بېلگې په توگه له اروپایي ټولني سره اړیکې سستې شوې، د ناټو ټلوالې او دغه راز روغتیا نړیوال سازمان لپاره بودیجه یا کمه شوه او یا هم پرې په چرلټه توگه بنده شوه. له چین سره هم سوداگریزه جگړه پیل شوه، د منځنۍ اسیا او منځني ختیځ لپاره هم پالیسي بدله شوه، په همدې توگه د ترهگری پرضد داسې مبارزه ونه شوه، چې له امریکا یې تمه کېده، برعکس د ترهگری ملاتړي هېوادونه لا پسي سره یو موټی شول او په ښکاره یې د ترهگری ملاتړ ته زور ورکړ. د بېلگې په توگه روسیه یادوو، چې د امریکا یوازې ستره دښمنه او رقیبه ده، همدا شان ایران هم پر ورته اقدام لاس پورې کړ، له ایران سره خو آن د روان کال په پیل کې شخړې ته لاس واچول شو او د جنورۍ په میاشت کې د ایران د لښکر مشر قاسم سلېماني په عراق کې ووژل شو، امریکا وویل، چې سلېماني په افغانستان، عراق، سوریه او سیمه کې امریکایان وژلي، ایران هم په عراق کې د امریکا اډې په نښه کړې. دلته د افغانستان په گاونډ کې هم د ترهگری عمده مراکز په نښه نه شول، هغه ترهگری، چې اوس یې د افغانستان په شمول د سیمې او نړۍ هېوادونو ته گواښ را مخ کې کړی دی. برعکس طالبانو ته فرصت ورکړل شو، چې خان په سیاسي او پوځي ډگرونو کې راڅرگند کړي، د دې لپاره د امریکا پخوانۍ ادارې له طالبانو سره رسمي تړون لاسلیک کړ، چې اوس پرې ټول پښېمانه دي، ځکه د هغه تړون پایلې خونړۍ او ناسمې دي، نړیوالې ټولني ته هم د منلو ځکه نه دي، چې د دې ټولني په سختو هڅو او پراخو مرستو د افغانستان لپاره جوړ شوي نظام په مخ کې یې خنډونه را پورته کړي دي. له همدې امله د امریکا له نوې ادارې هیلې ډېرې دي، د اروپایي ټولني، د نړۍ روغتیايي سازمان په څېر نور هېوادونه او بنسټونه له دې ادارې تمه لري، چې خپله پالیسي داسې عیاره کړي، چې د ژوندانه لپاره مهم بنسټ وگرځي او د ترهگری په شمول ټول اختلافونه او خطرونه له منځه یووړل شي! په دې برخه کې افغانستان له امریکا سره تمه لري، امریکا د افغانستان ستراتیژیکه، دفاعي او امنیتي ملگري ده، د امریکا د ولسمشر په توگه د ډیموکرات کانديد جوبایډن د انتخابېدو په اړه د افغان ولسمشر اشرف غني د مبارکۍ پیغام او له واشنګټن سره یې د راتلونکو اړیکو په اړه څرگندونې هم ددې غوښتنې پر بنسټ دي. اشرف غني د یکشنبې په ورځ په خپل ټویټر په یوه پیغام کې لیکلي، تمه کوي چې د کابل او واشنګټن ترمنځ اړیکې به د ترهگری پر وړاندې د مبارزې او د سولې د ټینګېدو په برخو کې لا پراخې شي. غني همدا شان ويلي چې له خپل اساسي شریک، امریکا سره د هر اړخیز ستراتیژیک شراکت لا پیاوړي کېدو ته سترگې په لاره دي. عام افغانان هم له باېدن څخه ورته تمه لري، ځکه امریکا د پخواني ولسمشر ټرمپ د پالیسي له مخې، افغانستان ته شا کړې وه او طالبانو او ترهگریزو ډلو او د هغوی ملاتړیو هېوادونو ته یې داسې پیغام ورکړی و، چې گڼې جگړې ته زور ورکړي او هغوی له افغانستانه خپل ځواکونه باسي. همدا ده، چې په افغانستان کې د سولې پر ځای جگړه توده شوې او پراخ زیانونه یې اړولي دي. افغان ولس د امریکا د هغه دریځ سخته غندنه کوي او له اوسنۍ ادارې تمه لري، چې افغانستان ته په مسوولانه توگه خپله پالیسي جوړه کړي. داسې پالیسي، چې له مخې یې په خوندي توگه د امریکایي عکسرو د وتلو لپاره فرصتونه رامنځته کړي. البته افغان ولس د جگړې غوښتونکی نه دی، خو دا جگړه هم باید په مسوولانه توگه ختمه کړای شي، د دې لپاره تر ټولو غوره دا ده، چې لومړی د ترهگری عمده ځالي او مراکز په نښه کړای شي، دا د جگړې فشار کموي او په افغانستان کې د سولې لپاره فشار راوړي! افغانان همدا رنگه په اوسني وخت کې یا په غیر مسوولانه توگه له افغانستانه د ځواکونو ایستل، د حل لاره نه بولي، بلکې عملاً یې دا تجربه کړې، چې دا چاره ستونزې لا پسي زېږوي او د افغانستان ثبات، امنیت او اهمیت نور هم گواښي، دا گواښ په اصل کې امریکا ته هم متوجې دی، نو امریکا باید داسې گام پورته کړي، چې دا گډ گواښ له منځه یوسي.

سه شنبه د لړم ۲۰مه ۱۳۹۹ ل کال
 د ربیع الاول ۲۴مه ۱۴۴۲ ق
 د نومبر ۱۰مه ۲۰۲۰ ل کال
 خصوصي کېدنه ۱۷۹
 پرله پسې ۴۹۶۵مه کېدنه

په ننگرهار کې سلگونه

ماشومان په درنو کارونو

بوخت دي

په ننگرهار کې سلگونه ماشومان چې د خپلې کورنۍ سرپرستي پرغاړه لري، پر درنو کارونو بوخت دي. ۱۶ کلن نور کریم هر سهار ښار ته د کار کولو لپاره په تگ او ماښام سترې کور ته په راتگ مجبور دی. له ده څخه جگړې د پلار سیوری اخیستی او دوه کاله کېږي چې د کورنۍ سرپرستي پرغاړه لري. نور کریم چې په ښار کې کراچی چلوي او هره ورځ د مزدورۍ په انتظار وي، وایي چې ډېر کله تش لاس کور ته ستنېږي. هغه زیاتوي: ((د رکشا کرایه مې هم نه کېږي، نه مې د کور کار پرې کېږي، مشر ورور مې نه شته، د ټولو مشر زه يم، دا مجبوري

شي. د زده کړو ارمانجن ذبیح هغه ماشوم دی چې تمامه ورځ په ښار کې پلاستيکي کڅوړې پلوري او له دې لارې سل یا ۱۵۰ افغانۍ گټي. هغه زیاته کړه: ((ښار ته شپږنیمې بجې راوځم، پلاستيکونه گرځوم، سل یا یونیم سل روپۍ پیدا کوم او ماښام بېرته کور ته ځم.)) د ماشومانو حقونو یو فعال سیدکمال انډېنېنه ښيي او زیاتوي، د دې ماشومانو یوازې اوس له ستونزو ډک نه دي، بلکې هغه څه چې دوي اوس کوي د دوی او ټولني پر راتلونکي ناوړې اغېزې لري.

د ده پر وینا: ((که چېرې دولت او د دغو

ماشومانو کورنۍ د دوی غم ونه کړي، نو د دوی راتلونکي به خراب وي، ځکه تاسې وگورئ، اکثره ځوانان لگيا دي او پوډر څکوي، دا ټول د بېکارۍ وجه ده.))

ده نو، خپله خواري کوو.)) نور کریم یوازې نه دی په دې ښار کې سلگونه نور داسې ماشومان شته چې بېوزلۍ اړ کړي تر څو سختو او درنو کارونو ته اوږه ورکړي او له زده کړې پاتې

په کابل کې د ککړې هوا د مخنيوي لپاره هڅې

منزلونه د لیندۍ تر ۱۵ دغه خبرداری ته غور ونه نیوه، عدلي او قضايي بنسټونو ته یې معرفي کوو، همداشان یو شمېر فابریکې، نانوايانې، حمامونه او رستورانټونو چې د هوا په ککړتیا کې گرم پېژندل شوي، نومونه یې ثبت شوي، له دوی هم غوښتل شوي، چې فلټرې نصب کړي.)) دا اقدامات داسې مهال کېږي چې له مني یو نیمه میاشت تېره او ژمي رانېږدې دی. ډېر کابلیان

د قوس میاشتي په نیمايي کې بخاری ږدي. د ژمي په سپرو کې د لرگیو لوړې بیې

وسایل درلودل او نورو ته یې خبرداری ورکړي. رسا زیاته کړه: ((که چېرې بلند

ملی دفاع وزارت:

له افغانستان دې بهرني ځواکونه با مسوولیته ووځي

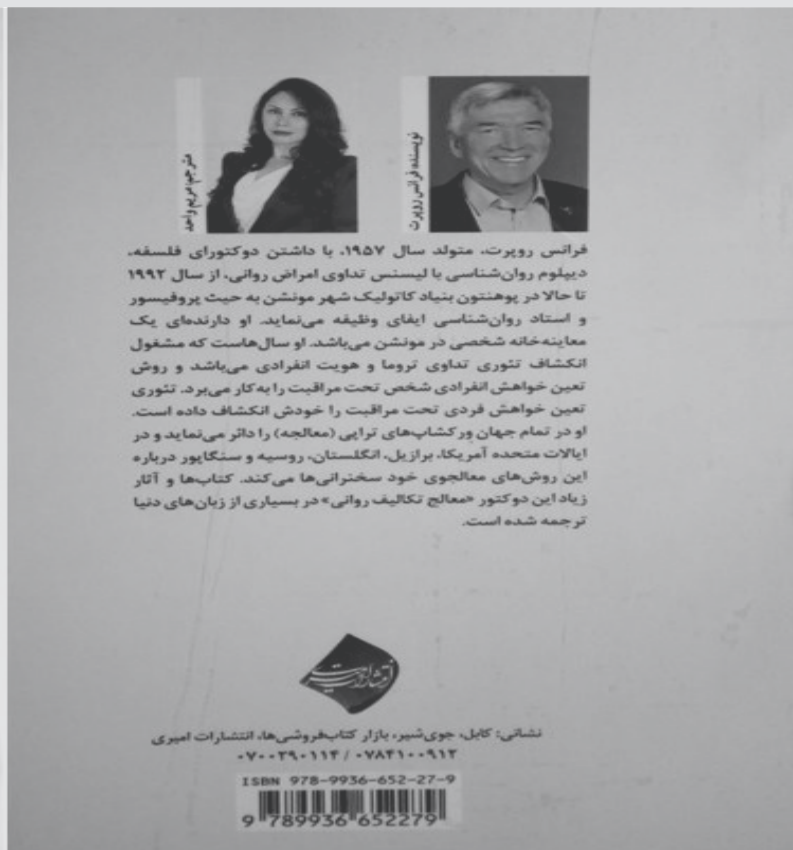
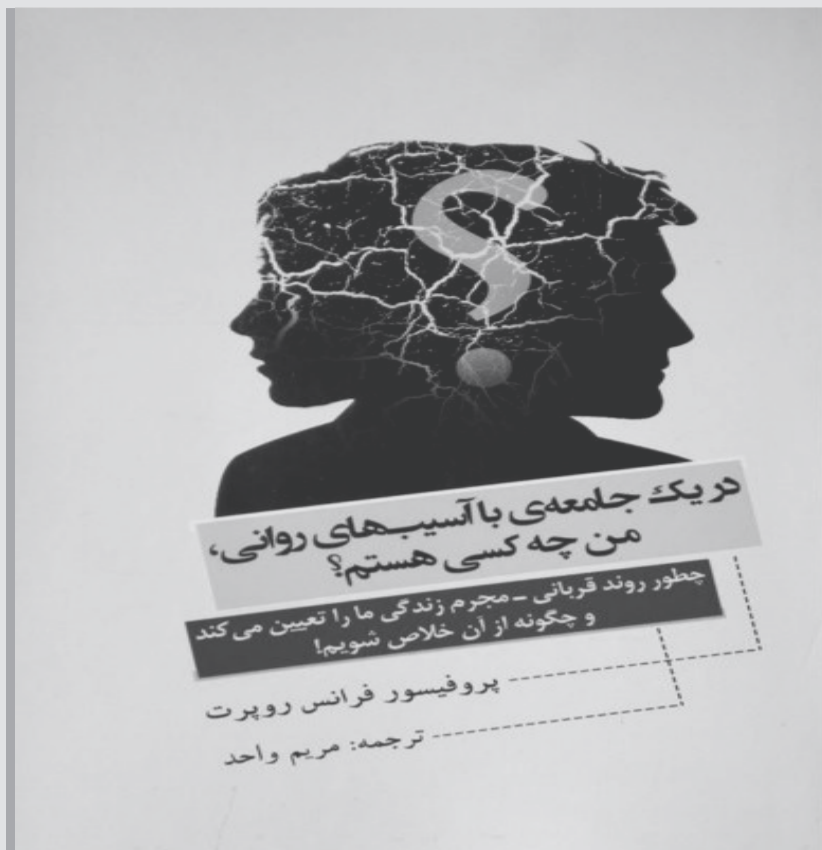
افغانستان دفاع وزارت وایي، د امریکا له نوي جمهور رییس جو بائیډن مو، غوښتنه دا ده چې بهرني ځواکونه باید له افغانستانه با مسوولیته ووځي. د ملي دفاع وزارت لومړي مرستیال شاه محمود میاخیل د یکشنبې په ورځ «۱۳۹۹ کال د لړم ۱۸» ازادي راډیو سره په یوه ځانگړې مرکه کې وېره ښکاره کړه چې له دغه هېواده د امریکایي ځواکونو غیر مسوولانه وتل افغانستان یو ځل بیا د کورنیو جگړو په ډگر بدل نه کړي. ښاغلي میاخیل وویل، دا نه یوازې د افغانستان، بلکې د نړۍ غوښتنه هم ده. هغه زیاته کړه: ((دا تقریباً د ټولو هېوادونو غوښتنه ده، که هغه سیمه ییز دي او که نړیوال، په خپله د امریکا او افغانستان او افغانانو هم چې بهرني ځواکونه باید له افغانستانه با مسوولیته ووځي، با مسوولیته په دې معنی چې بیا افغانستان د کورنیو جگړو په ډگر بدل نه شي.)) د ښاغلي میاخیل په خبره دا مهال په افغانستان کې د

امریکایي ځواکونو شمېر څلورنیم، پنځو زرو ته رسېږي چې د دوچې د هوکړې پر مهال اته نیم زره و. په دوحه کې د امریکا او طالبانو ترمنځ د فبرورۍ د ۲۹مې د هوکړې پر بنسټ باید د ۲۰۲۱ زېږدیز کال تر نیمايي پورې ټول امریکایي ځواکونه له افغانستان ووځي. خو د امریکا پخواني ولسمشر ډونالد ټرمپ بیا ویلي وو چې تر ا روان کرسمه پورې به ټول امریکایي ځواکونه افغانستان پرېږدي. د دفاع وزارت مرستیال ډاډ ورکوي چې د امریکایي ځواکونو تدریجي کمښت د جگړو په ډگرونو کومه اغېزه نه ده کړې او اوس افغانستان درې نیم تر څلور لکو پورې امنیتي او دفاعي ځواکونه لري چې له سیمه ییزو پاڅون کوونکو او پولیسو سره یې شمېر نیم میلیونو ته رسېږي. ښاغلی میاخیل وایي چې امریکا له افغانستان سره په دې وروستیو کې هم مهمې مرستې کړې او له افغان ځواکونو به د دوی ملاتړ دوام وکړي. دی زیاتوي: ((سر کال یې تقریباً د ۱،۵۰۰ په شاوخوا کې هاموې او هغه موټرې چې د جنگ د سرعت وړتیا لري هغه یې د افغانستان حکومت ته ورکړې، په دې لنډو ورځو کې یې یوازې ۴۵۰ نور هاموې دفاع وزارت ته ورکړل چې په همدې شمېر یې پولیسو ته ورکړې دي، له دې سربره یې ۱۰ هلیکوپټرې هم د افغانستان حکومت ته ورکړې او څلور (اې-۲۹) الوتکې یې هم ورکړې، همدا شان، مرمۍ یونفورمونه او د شپې دوربینونه یې هم د افغانستان حکومت ته ورکړل.)) د نوموړي په خبره یو شمېر وسایط او تجهیزات چې د امریکایي ځواکونو له خوا له منځه وړل شوي هغه داسې وسایل دي چې په درد نه خوړي. خو په خبره یې یو شمېر وسایط او تجهیزات دوی بېرته د پاکستان د کراچی بندر له لارې له ځانه سره وړي او یو شمېر یې هم قرارداديانو پورې اړه لري.

په همدې حال کې د ننگرهار د کار او ټولنیزو چارو ریاست مسوولین وایي، په ننگرهار کې د تېر کال په پرتله پر درنو کارونو د بوختو ماشومانو شمېر زیات شوی چې لامل یې فقر، بېوزلي او د جگړو له امله بېځایه کېدل یادوي. د ننگرهار د کار او ټولنیز چارو رییس عبدالحکیم شېرزاد په ښار کې د کارگرو ماشومانو د کره شمېرې په اړه معلومات نه لري، خو وایي چې سلگونه هغو ماشومانو ته یې د کار زمینه برابره کړې چې پر سختو کارونو بوخت وو. شېرزاد وویل: ((په هرو شپږو میاشتو کې سل نفره ماشومان چې له ۱۴ کلنۍ پورته عمر ونه ولري، له درنو کارونو ژغورو او په مختلفو کسبونو کې ورته د زده کړو زمینه برابرو او له مسلکي زده کړو وروسته ورته کاري وسایل سپارو او که غواړي د یوه مسلکي شخص په توگه کار وکړي، نو اجازه ورکوو.)) په ختیځ کې د دولتي ادارو تر څنګ یو شمېر خصوصي او نړیوالې ادارې او بنسټونه هم د ماشومانو د ملاتړ په برخه کې فعالیت کوي. خو یا د ماشومانو د درنو کارونو ستونزه دومره پراخه ده چې دا ادارې او بنسټونه ټول په درنو کارونو بوخت ماشومان نه شي ژغورلی، او یا خو په مرستو کې درغلي، چارو کې گېوډي او په اقداماتو کې ناغېږي د دې سبب شوې چې د نور کریم په څېر له زده کړو پاتې او په درنو کارونو د بوختو ماشومانو شمېر له یوې ورځې بلې ته زیات شي.

د برېښنا نشتوالی، د خلکو بې وزلي او د خونو د تودولو لپاره د نورو ټیټ بیه سون توکو کمښت د ډېرو د سکرو لگښت ډېر کړی چې تر ډېره د هوا د ککړېدو لاملونه گڼل شوي. په ورته وخت کې د افغانستان د کانونو او صنایعو خونې رییس شېرزاد کمین زاده وایي، دوی د کابل ښاروالی سپارښتنو ته جدي پام کړی او دغه ستونزه به ژر هواره شي. هغه زیاتوي: ((چېرې چې فابریکې وي طبعاً هلته دود وي، د کابل ښاروالی اوسنی سپارښتنې مو په پام کې نیولي، په ځینو فابریکو کې فلټرونه نصب شوي او ځینې د نصبېدو په حال کې دي، ژر به دغه ستونزه هواره شي.)) په کابل کې د ککړې هوا د مخنيوي لپاره کابل ښاروالی دا اقدام داسې مهال کوي، چې د روغتیا نړیوال سازمان د معلوماتو له مخې تېر کال په افغانستان کې ۲۶ سلنه مړینه د ککړې هوا له امله وه. روغتیا پالان وایي، که د ککړې هوا مخنيوي ونه شي سالدې، د سپرو تکلیف، توخی او دې ته ورته نورې ناروغۍ د انسانانو ژوند په تدریجي ډول اخلي.

پرتال پستی ۱۷۹۵۵۰ ● ۲۰۲۰ سال ۲۰۲۰ ● دینومبر ۱۰ ۱۴۴۲ ق ● دربیع الاول ۳۰ ۱۳۹۹ م ● ۲۰۲۰ سال ۲۰۲۰ ● سه شنبه ۲۰ ۱۳۹۹ م ●

معرفی کتاب ((چستی آسیب های روانی - اجتماعی)) مصطفی عمرزی

هایی مردمی که از مصایب خودشان شروع می شوند و به فرزندان منتقل شده اند که در بی نهایت انس اجتماعی در کشور های دیگر، حتی اگر یک نوستالژی کوچک هم از کشور خویش داشته باشند، حداقل در فضای اخباری که پخش می شود، همچنان عذاب خواهند کشید که جای ریشه های شان، هنوز دودزده است (متاثر از جنگ). افزودی بر شرح رنج های مردم ما که خصوصاً پرونده روانی آنان بسیار بررسی نمی شود، کار روزمره افغان هایی نیز می باشد که شاید با ذهنیت تحلیل روانشناسی ننویسند، اما اگر می نویسند، اندوه، سایه روان شان است. جوانان زیاد افغان در عرصه تحلیل و تبیین روانشناسی، فعال هستند. هر روز به مخاطبان داکتر جمشید رسا و استاد شرف الدین عظیمی، افزوده می شود. در پایان این معرفه، یادآوری می کنم که هرچند این افزودی بر اساس مهارت های نخبه گان ماست، اما ارقامی را محرز می سازد که چگونه با پیچیده تر شدن بحران روانی ما، شمار بیماران پیدا و پنهان، زیاد می شود. در هرج و مرجی که دائماً ذهنیت هجرت ایجاد می کنند، نیاز های ما به آگاهی هایی «در یک جامعه با آسیب های روانی، من چه کسی هستم؟»، کمتر از داده هایی نیست که مستقیماً از تجربیات روانی اجتماع خود به دست می آوریم.

هایی سود ببریم که در چرخش سیاسی، دنیا را به افغانستان آورد، اما ورودی نشد که باید در قامت عمران زیاد می شد. بل حرف مهمان به جای صاحب خانه، قضیه سیاسی ما را آن قدر پیچیده ساخته که رد تمام جوانب خارجی دخیل در آن دیده می شود. در کتاب «در یک جامعه با آسیب های روانی، من چه کسی هستم؟»، تحلیل ماهیت آدمی در انواعی که متاثر از جا به جاییست، آینه ای را در جلو ما قرار می دهد که می پندارم انسان افغان، بیش از همه نیازمند بازبینی خود در آن است. ما در ساحه اکادمیک، از سال های زیادیست که با آثار بزرگان غربی، آشنایی داریم. اصولاً روش های سیاسی معاصر ما، عموماً تابع تجربیاتی هستند که جزو رنسانس غرب، شمرده می شوند. در این رابطه، اگر داده های فرهنگی عرصه های مختلف، ارائه می شوند، اکثراً با ماهیت علمی، نوعی ارتباطی هم هستند که ما در دایره مدنی در آن ها شامل هستیم. تحلیل جامع روانشناسی در کتاب «در یک جامعه با آسیب های روانی، من چه کسی هستم؟»، روی مولفه های زیادی شکل گرفته که بیشتر در شناخت انسانی که تحت تاثیر بیش از حد القات اجتماعی متاثر از سیاست، قرار دارد، درمانده گی را بروز می دهد. در آوردن عقده

زیاد می باشد، خلای روانی می تواند روی رفتار و افکاری تاثیر بگذارد که موجود جا به جا شده، ناگزیر ذهنیت های قبلی را حمل می کند. از شانس بعضی مردم ما، افغان هایی که در کشورهای اروپایی، امریکایی یا در استرالیا، پناه گرفته اند، در تحلیل روان شناسی، منشی را بروز می دهند که اگر متاثر از نوستالژی هویتی یا خانواده گی باشد، در بسامد ارتباط، می تواند طرفی را که عمق هویتی او در کشورش می باشد، از مزایای فرهنگ هایی مستفید بسازد که در تجربه نو زنده گی، آموخته است؛ اما آنچه به بحران روانی ما دامن می زند، افزون بر پوشش خبری هجرت میلیونی هموطنان، تجربیات تلخ زنده گی در کشور هایی هستند که جهان سوم، نامیده می شوند. تعداد زیاد مردم ما بر اساس علایق قومی، فرهنگی و زبانی هجرت کرده اند، اما این تجربه در جا هایی که ظاهر گیری فرهنگی هم داشته اند، آن قدر بد است که در بازگشت هزاران افغان از کشورهای همسایه، به نوستالژی رنج های ما پس از تحولاتی کودتایی می افزاید. ما در همه عرصه ها نیاز داریم. نیاز های علمی، اگر مرفوع نشوند، روی کارکرد هایی تاثیر می گذارند که با ماحصل منفی، بر دشواری های ما افزوده اند. چرا نمی توانیم از فرصت

تحولات کودتایی، پیامد هایی داشتند که تنها در زمینه سیاسی نمانند. در واقع اثرات ناگوار آن ها، مردم ما را در چهار راه پریشانی، به فرامرز هایی کشانده اند که حتی در کشور های باثبات، بحران روحی را تجربه می کنند. نوستالژی بد که یاد وطن را در طوفان حوادث می سازد، در رهگذر جدید که فرهنگ های غیر مانوس دارند، تا ذات آدمی نفوذ می کند. تا زمانی که عادت، به روش تبارز مبدل می شود، انبوه ذهنیت های گذشته که در زمینه جدید در برابر فرهنگ های نو و قانونمندی های متاثر از آن ها، به راحتی انس نمی گیرند، سال های زیاد مدام می شوند تا اکثراً در شانس زنده گی در کشور هایی که به اصطلاح در جهان اول جا دارند، خود را باز یافت. خلای روانی مردم ما از افغانستان تا فرامرزی هایی عمیق است که به نام مهاجر، نوعیت و ماهیت آدمی را معرفی می کنند که باید از نو، تولد شود. نسل های دوم و سوم افغان ها در خارج، هرچند در آموخت بیشتر، راحت اند، اما رشد آنان در خانواده هایی که از بحران ها آسیب دیده اند و نیازمند تأمین ارتباط با عقبه هویت سیاسی، تباری و کشوری خویش می باشند، پیچیده گی ایجاد کرده است. تا تحلیل عمیق بشری که نیازمند سال های خیلی

ملي تياتر د بنځو د غښتلتيا ((توانايي زنان)) ننداره وړاندې كړه

پردي وتوانېدو، چې دښځو دغښتلتيا ننداره، چې دښځوپه اړه وه، جوړه كړو. ننداره د شريف سروري ليكنه وه او كارگرداني يې ښاغلي رحمانې وكړه. دملي تياترممثلين د غونډې دگډونوالو له خوا وويارل شول. ننداره دغونډې د گډونوالو دپاملرنې وروگرځېده. ښاغلي يوسفې د دې پوښتنې په ځواب كې، چې د سيالۍ ننداره، چې تركارلاندي ده محتوا يې څه ده؟ څرگنده كړه: د سيالۍ ننداره د ليگ برتر د مراسموپرمهال بايد وړاندې شوې واى، خو دځينو ستونزوله امله، چې په ننداره كې ليدل كېدې وړې ونه بلل شوه، چې نندارې ته وړاندې شي. هلته مور دويمه ننداره، چې له ليگ برترسره يې همغږي لرله وړاندې كړه. ٦ مخ

ننداره د هېواد د وتلي ژورنالېستي زهرې ((رهگذر يوسفې)) په وياړوندي شوه. دغه ژورنالسته پخواپه امريكا كې اوسېد، خوبيا بېرته هېواد ته راستنه شوه او خپلو هېوادوالو ته يې دخدمت اوږه وركړه. د افغانستان جمهوري رياست هوډمن شو، چې دغه تكړه ژورنالېسته تقديركړي. هماغه و، چې جمهوررييس غنى دافغانستان د ملالۍ مهال ورته دالۍ كړ. ده زياته كړه: څه موده وړاندې د اطلاعاتواوفرنهنگ وزارت، ملي تياترته سپارښتنه وكړه، چې د زهرې رهگذر دتقديرولوپه مناسب په هغو مراسمو كې، چې دجمهوري رياست دارگ په چارچارقصر كې جوړېږي د بنځو دغښتلتيا(توانايي زنان) ننداره وړاندې كړي، له نېكه مرغه مور

دغښتلتيا((توانايي زنان)) ننداره، چې په چارچار قصري وړاندې شوه موخه يې څه وه؟ داسې وويل: د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د ملي تياتر

ممثلينود بنځود غښتلتيا ننداره د جمهوري رياست دارگ په چارچارقصر كې نندارې ته وړاندې كړه. دا

دهېواد وتلي ژورنالېسته زهره ((هگذر يوسف)) دجمهوري رياست دارگ په چارچار قصري د يوې غونډې په ترڅ كې تقديراو وويارل شوه. په دې غونډه كې دافغانستان ولسمشر ښاغلي محمد اشرف((غني)) درنو وزيرانو، وكييلانو، مخوروشخصيت ونو، داطلاعاتواوفرنهنگ سرپرست اود خصوصي او دولتي رسنيو استازو برخه اخېستې وه. دغونډې په څنډه كې داطلاعاتواوفرنهنگ وزارت دملي تياتر رياست ممثلينو دښځو دغښتلتيا((توانايي زنان)) ننداره وړاندې كړه، چې دگډونوالوله تاوده هركلي سره مخ شو. د ملي تياتر د نندارو آمر ښاغلي شمس الدين((يوسفې)) د هېواد ورځپاڼې د خبريال د دې پوښتنې په ځواب كې، چې د بنځو

د هېواد كښت

بلخ کې نا امنیو د ښځینه سوداګرو فعالیتونه زیانمن کړي

خند سره مخ شوې.د هغه په خبره چې طالبانو د حملو په زیاتوالي سره په شمالي ولایتونو کې د سوداګریزو توکو لېږد رالېږد کم کړی او همداراز سوداګر په بلخ، جوزجان، سمنګان او سرپل کې پانګونې ته زړه نه ښه کوي.قاسمي زیاته کړه: ((ناامنی په ټول سوداګریز فعالیت خاصتاً د سوداګرو ښځو پر فعالیت ناوړه اغېزه کړې، لارې ناامنه دي او له سوداګریزو توکو باج اخیستل کېږي.))د بلخ پولیسو هم تائید کړې، چې طالبان پر لویو لارو د سوداګریزو توکو د لېږد له ګاډو باج اخلي.د بلخ د صنعت او سوداګرۍ ریاست مشر شیر احمد سپاهي زاده هم وایي، چې د طالبانو د حملو په زیاتېدو سره د سوداګرو ښځو فعالیت کم شوی دی.په مزارشریف کې د خوارکي

توکو تولیدوونکي هم د ناامنی او په قطر کې د سولې د مذاکراتو د بې پایلو هڅو په اړه اندېښمن دي او وایي، چې یاد بهیر د دوی کار و بار ته صدمه رسولی.پرستو بابر په مزار ښار کې د کیک او کلچې د تولید کارخونه لري، او وایي چې د ناامنی په خاطر نه ده توانېدلي چې ولسوالیو کې خپلو مشتریانو ته توکي ورسوي.هغه زیاتوي: ((وضعیت ښه نه دی زموږ توکي هم نه خرڅېږي، اوس لارې ناامنه دي موږ نه شو کولی چې د خپلو مشتریانو فرمایشونه ورته برابر کړو ځکه په لارو کې طالبان حضور لري او موږ ولسوالیو ته توکي نه شو استولی.))پرستو وایي، چې په تمه ده څو د قطر په دوحه کې د سولې پیل شوې خبرې یوې مثبتې پایلې ته ورسېږي او هیله لري چې د اوربند په ترسره کېدو سره د نورو اداري او ټولنیزو فعالیتونو ترڅنګ د ښځو سوداګریز فعالیت هم وده وکړي.پرستو زیاته کړه: ((که څه هم له ډېرو ستونزو سره مخ یو او ناامني زیاته شوې، خو هیله لرم چې اوربند وشي او موږ وکولی شو مختلفو سیمو ته تولیدات ورسوو، له دې سره به ډېرو ښځو ته د فعالیت زمینه برابره شي.))په قطر کې د سولې د بین الافغاني مذاکراتو له پيله دوي میاشتي تېرېږي خو تراوسه دواړه لوري پر دې نه دي بريالي شوي چې د خبرو د دوام لپاره پر یوه ګډه تګلاره سره موافقې ته ورسېږي. په ورته وخت کې د افغانستان په مختلفو سیمو کې هم وسله وال تاوتریخوالی زیات شوی دی.

افغان حکومت د امریکا له نوي حکومته وغوښتل چې . . .

کړي دي.سرور دانش د جو بایډن په مشرۍ د متحده ایالنونو له نوي جوړېدونکي حکومته وغوښتل، چې په افغانستان کې واقعیتونو ته په کتو د سولې له پروسې سره مسوولانه چلند وکړي.بل خوا، طالبانو هم له جوبایډن غوښتي چې د دوحې پر تړون پاتې شي او خپل ځواکونه له افغانستانه وباسي.

شواهد ښيي چې پر کابل پوهنتون وروستی ترهګریز . . .

لاسونه او ګوتې پرې کړې دي.د تېرې دوشنبې په ورځ د روانې عقرب میاشتې په ۱۲مه پر کابل پوهنتون وسله وال ډله ییز برید وشو چې چې ۲۲ په کې شهیدان او ۴۰ نور ټپیان شول.که څه هم ددغه برید مسوولیت داعش ډلې ومانه او طالبانو په کې لاس لرل رد کړل ،خو د ولسمشر لومړي مرستیال او د ملي امنیت شورا سلاکار حمدالله محب وایي، چې دغه کار طالبانو کړی دی.

امرالله صالح ویلي، که طالبان د برید مسوولیت واخلي که نه، اسناد او ثبوتونه ښيي، چې دغه برید طالبانو کړی دی.

امریکا او ناټو د ۴ هوایي ډګرونو چارې افغانانو ته . . .

پښتون دا هم ویلي، چې د دوی کارکوونکو ته حتی دا هم نه دي ورزده کړل شوي، چې څرنگه د اطفایي موټر وچلوي. د ده په باور د ناټو او امریکایي کارکوونکو له وتلو وروسته به دا هوایي ډګر له ستونزو سره مخ شي.په افغانستان کې د ناټو د غوڅ ملاتړ ماموریت په بیان کې ویلي ،چې د احمدشاه بابا هوایي ډګر د بشپړه سپارلو لپاره دقیقه نېټه لا نه ده ټاکل شوې او هغه مهال به دا هوایي ډګر وسپاري ،چې افغانان یې سمبالولو ته تیار شي.

په شمالي ولایتونو کې یو شمېر ښځینه سوداګرې وایي، چې د ناامنیو له امله یې سوداګریز فعالیتونه زیانمن شوي دي.سیما هاشمي په بلخ له سوداګرو مېرمنو یوه ده.د دې په خبره چې د ناامنیو د زیاتوالي او د حکومتې پلاوي او طالبانو ترمنځ د سولې د خبرو د اوږدېدو له کبله د سوداګریزو توکو د لېږد او رالېږد بهیر ته زیان رسېدلي. دې ازادۍ راډیو ته وېيلي چې طالبانو د سولې په خبرو کې د امتیاز د ترلاسه کولو په موخه خپلې حملې زیاتې کړې چې له امله یې په شمال زون کې د ناامنیو د زیاتوالي ترڅنګ د پانګونې کچه هم کمه شوې.آغلې هاشمي وویل، چې پر لویو لارو د طالبانو پراخ حضور او له سوداګریزو توکو باج اخیستل د دې سبب شوي چې

له بهره او له یوه ولایت نه بل ولایت ته د سوداګریزو توکو لېږد بند شي.هغې زیاته کړه: ((د طالبانو وسله وال فعالیت او د سولې د خبرو پر مهال یې د حملو زیاتوالی سبب شوی چې سوداګریزې چارې خاصتاً د سوداګرو ښځو فعالیت زیان وويني، موږ د ناامنیو له امله نه شو کولی چې د هېواد مختلفو برخو ته د پېر او پلور لپاره توکي واستوو.))مېرمن هاشمي سره له دې چې په افغانستان کې د سولې راتلو ته هیله لري خو وایي، چې د سولې د خبرو د لومړي پړاو اوږدېدو په قطر کې د طالبانو او افغان حکومت د پلاوي ترمنځ د سولې خبرو مثبتو پایلو ته ناهیلې زیاته کړې ده.دې وویل، که دا خبرې یوې پایلې ته هم ورسېږي بیاهم دا وېره شته، چې د طالبانو د بیا راتګ سره د سوداګرۍ په برخه کې د ښځو پر فعالیتونو محدودیتونه ونه لګول شي.نوموړې زیاتوي: ((زموږ وېره دا ده چې طالبان هغې خپلې پخوانۍ تګ لارې ته مخه کړي، او بیا به ښځې اجازه ونه لري چې سوداګریز فعالیت ترسره کړي.))له دې وړاندې طالبانو ویلي چې د اسلامي اصولو په چوکاټ کې به د ښځو حقونه خوندي وي، خو په دې اړه یې وضاحت نه دی ورکړی.په همدې حال کې د شمال زون د صنایعو او سوداګرۍ خونې اجرائیه مدیر نصیر احمد قاسمي ویلي چې د ټول شمال په سطح ۱۵۰ ښځې د سوداګرۍ په برخه کې فعالې دي.هغه ویلي، چې د هغوی فعالیت له بهره پر وارداتي توکو ولاړ دی او دغه چاره اوس د ناامنیو له امله له

د وینډوز ۱۰ پنځه ځانګړتیاوې چې د کار ښه بدلوي

راټولونکی: احمد فرهاد

د شپې حالت ، د وینډوز او مجازي ډیسټاپونو شیک:

ډېری خلک په وینډوز ۱۰ کې د دې عملیې کارونو سره بشپړ نا اشنا دي چې ستاسو د کاري پروسو د پاکولو ظرفیت (او سرعت) لري .

تاسو اوس د تل لپاره وینډوز کاروئ شاید فکر وکړئ چې تاسو خورا اړین چالونه پېژنئ، مګر دا لاندې څخه یې یو ونه کاروئ ، ځکه چې یو شی به غیر فعال شي یا دا چې تاسو د دوی پر بشپړ ظرفیت نه پوهېږئ دلته په وینډوز ۱۰ کې له پنځو لږ پېژندل شوي، مګر د خورا ګټورو کارونو یو عمومي لید دی چې باید له هر کاروونکي سره مرسته کولی شي .

واقعي ډیسټاپونه(Virtual desktops): که تاسو په یو څو یا له یوه نه ډېر شمېر وینډوز خلاص کړئ ، یو براوزر (browser) او د کلمي پروسیسر (word processor) وواياست ، نو تاسو احتمال لرئ د دوه یا ډېرو مجازي ډیسټاپونو درلودو څخه ګټه واخلي چې یو له بل سره توپیر لري .

«دا ډولونه تاسو ته اجازه درکوي چې د کاري ډیسټاپ او شخصي ډیسټاپ ترتیب تنظیم کړئ ، د مثال په توګه ،» د جرمني د IT ماهر سیاستین کویس وایید اضافي ډیسټاپ رامنځته کول اسانه دي: په ساده ډول د ټاسک په کې چپ اړخ کې د ټاسک ویکټ آئیکون غوره کړئ او د نوي ډیسټاپ اضافه کولو اختیار به ستاسو د سکرین په پورتنی کونج کې څرګند شي . د ټاسک لید به د ټولو خلاص غوښتنلیکونو او وینډوز یوه عمومي کتنه هم چمتو کړیتاسو حتی کولی شئ لاندې راښکاره شی وګورئ او د خپلو تېرو فعالیتونو مهال ویش و ارزوئ. کلوس (Kloess) څرګنده کړه: «وینډوز ۱۰ هغه څه په یاد لري چې موږ په تېرو کې ترسره کړي دي.»ایرو شیک (Aero Shake): دا په زړه پورې ډول کولی شي ګټور وي کله چې تاسو په ورته وخت کې ډېری وینډوز خلاص کړی وي. د دې کړکۍ پورته کولو لپاره د هرې کړکۍ په پورتنۍ بار کې کلېک وکړئ او بیا یې کړکۍ تپيټه کړئ. سمدلاسه به تاسو وګورئ چې نورې ټولې وینډوزګانې کمې

شوې . کړکۍ بیا ولږه ترڅو دوی بیا څرګندې شي .

غزول شوي کلپ بورډ (Extended clipboard): دا ډول ، د نوي وینډوز ۱۰ نسخه په ۱۸۰۹ کې معرفي شوې ، تاسو ته اجازه درکوي ټول هغه شیان وګورو چې تاسو یې د پیسټ لپاره کاږي کړئ، د هر چا لپاره کار چې ډېر وختونه ورته متن یا عکس پیسټ کول وي.«د اصلي خصوصیت په واسطه غیر فعال شوي دي او له همدې امله ډېر کاروونکي پدې نه پوهېږي ،» جوارګ هینلي ، چې یو ویب چلوي او له کمپیوټري ستونزو سره مرسته کوي ، وایي.له تازه کولو دمخه دا یوازې په کلپ بورډ کې د یو عنصر ذخیره کاوه، مګر اوس دا ۲۵ ته رسي. په هرصورت ، دا کلپ بورډ باید لومړی د ترتیباتو لاندې فعال شي.«سیسټم» غوره کړئ او بیا د لټون بار کې د کلپ بورډ تنظیماتو کې ټایپ کړئ.«کلپ بورډ اوس د ورته نوم سره برخه کې ښي اړخ کې فعال کېدای شي» ، هاپهین تشریح کوي.د عناصرو اضافه کولو لپاره ، تاسو اوس هم CTRL + C فشار ورکړئ یا په نښه شوي متن کې ښيې کلېک وکړئ. د متن سنډپټ لېسټ ته د لاسرسي لپاره ، WINDOWS + V فشار ورکړئ چې کلپ بورډ خلاصوي او تاسو کولی شئ د ټولو ذخیره عناصرو څخه غوره کړئ.«دا حتی امکان لري په لېسټ کې د تل لپاره ټوټې ذخیره کړئ ، پدې معنی چې تاسو اوس هم کولی شئ د کمپیوټر له سره چالانولو وروسته وکاروئ.»

د شپې رڼا (Night Light): د کاروونکو سره د شپې خوب کې مرسته کوي ، د وینډوز ۱۰ نائټ لائټ خصوصیت د ګرمو رنگونو په کارولو سره له پردې څخه خارج شوي نیلي رڼا را کموي .

د شپې رڼا د ورځې په اوږدو کې هم کارول کېدای شي ، ماهر وایي. تاسو کولی شئ د ترتیبات ، سیسټم او نندارې لاندې ترتیب فعاله کړئ چې تاسو کولی شئ وخت وټاکئ یا سمدلاسه فعال کړئ او همدارنګه د فلټر شدت تنظیم کړئ،چې په اتومات ډول په لمر ختلو کې راشي.په هرصورت ، دا ځینې وختون د سترګو لپاره څو دقیقې وخت نیسي ،چې د شپې رڼا رنگونو کې ترې کار واخیستل شي ، هینیل خپرنداری ورکوي.Dictation : وینډوز ۱۰ هم له تاسو سره د شیانو په لېږدولو کې مرسته کولی شي . داخوصیت به ستاسو خبرې کلمي په متن بدلې کړي او د مثال په توګه په وږد پید کې کارول کېدای شي. د دې د فعالولو لپاره ، WINDOWS + H فشار ورکړئ، د نقل بندولو لپاره ، ساده ووايید دي د استعمال یا کارولو لپاره به تاسو یو مایکروفون ته اړتیا ولرئ ، چې معمولاً په هرصورت په لپ ټاپونو کې جوړېږي. په هرصورت ، هاهینل وروسته د متن دوه ځله سپارښتنه کوي ، ځکه چې وینډوز ځینې وختونه د ټکو پېژندلو لپاره مبارزه کوي ، په ځانګړې توګه که د شالید غږ شتون ولري.

بهرني لنډخبرونه

د کرونا د مثبتو پېښو شمېر له ۵۰ ميليونو واوښت

په نړۍ کې په کرونا وبا د اخته کسانو شمېر تر پنځوس ميليونو واوښت. د جان هاپکنز پوهنتون د معلوماتو له مخې، د مثبتو پېښو شمېر تر پنځوسو ميليونو اوښتی او دغه وبا د چټکې پراختيا په حال کې ده. نړيوال څېړنيز بنسټونه بيا وايي، چې په اروپايي هېوادونو کې د کرونا وبا دويمې څپې خورا ستر گوانښونه پېښ کړي او تر لومړۍ هغې يې د پراختيا چټکتيا ډېره ده. همدا راز ددغه وبا له امله د مړو شويو شمېر هم له ۱ ميليون او ۲۵۰ زره کسانو اوښتی دی. د روغتيا نړيوال سازمان يو ځل بيا هم پر هېوادونو غږ کړی، چې د دوی سپارښتنو ته جدي پاملرنه وکړي او په دې توگه خپل وگړي له دې وژونکي وبا وژغوري.

ادم ارلي: د ترمپ د زنداني کېدو احتمال ډېر دی

د امريکا د بهرنیو چارو وزارت پخوانی وياند ادم ارلي وايي، چې ښايي ډونالډ ترمپ زنداني شي. نوموړي له عربيې تلويزيوني شبکې سره په خبرو کې وايي، ترمپ ښايي ډېر ژر د زندان ژوند هم تجربه کړي، ځکه د نوموړي په خبره، هغه تر ولسمشرۍ مخکې ډېر جنايتونه کړي، لکه جنسي ځورونې او له مالياتو تېښته. ارلي د خپلو خبرو پر دوام وايي، پر ترمپ تازه تور دا دی، چې د خپل ټاکنيز کمپاين لپاره يې په ځانگړې شوي بودجه کې هم تغيرات راوستي دي. نوموړي څرگنده کړي، که چېرته زنداني نه شي، نو راتلونکي څلور کلونه به د خپل ځان د خلاصون لپاره په محکمو کې تېر کړي، ځکه د هغه په خبره، د ترمپ کورنۍ هم له يو شمېر داسې تورونو سره مخ ده چې سپينول به يې ډېر وخت وغواړي.

آذربايجاني ځواکونو په نغورنو قره باغ کې د سوشي ښارگوټی نيولی

د آذربايجان ولسمشر الهام علييف وايي: د هېواد ځواکونو يې په نغورنو قره باغ کې د شوشې په نامه دويم ستر ښار نيولی دی. د ارمنستان چارواکي وايي: په دې ښار کې جگړه روانه ده. د علييف تر دې څرگندونو وروسته ډېر خلک په باکو کې راټول شول او د شعارونو په ورکولو او د بيرغونو په ښورولو سره يې دغه بریا ولمانځله. د علييف تر دغه اعلام مخکې د روسيې ولسمشر ولاديمير پوتين له خپلو سيالانو، د ترکيې او د فرانسې له ولسمشرانو سره د نغورنو قره باغ د لانجې په اړه خبرې وکړې او پوتين او ايمانويل مکرون په سيمه کې د ارمن تېرو او د آذربايجان د ځواکونو ترمنځ د پراخو شخړو په اړه جدي اندېښنه ښکاره کړه. نغورنو قره باغ چې نړيوال يې د آذربايجان د خاورې يوه برخه بولي، په کې مېشت اکثریت ارمن تېري يې خپلواکه سيمه بولي.

په کابل کې د پاکستان سفارت افغانانو ته د وېزې د ورکړې شمېر معلوم کړ

ولسمشر لومړي مرستيال امرالله صالح وايي، کابل کې د پاکستان سفارت افغانانو ته د وېزې د ورکړې شمېر معلوم کړی دی. ښاغلي صالح وپمه ورځ فېسبوک پاڼه ليکلې، چې د پاکستان سفارت په رسمي ډول په دې هکله د افغانستان د بهرنیو چارو وزارت ته معلومات ورکړي دي. د نوموړي پر وينا د يوې اوونۍ په ترڅ کې به د پاکستان وېزې د غوښتونکو امنيت، د پاسپورټونو د ټولولو او د نوبت چارې تنظيم شي. ده ټينگار کړی، چې افغانان د وېزې د تر لاسه کولو لپاره تحقير او توهين نه شي او بايد انساني کرامت ته يې زيان ونه رسېږي. امرالله صالح وايي: د همدې وېزو د کمېشنکارانو له شپږو کړيو څخه يو تن چې کلونه يې د پاکستان مفتې وېزې په ډېرې بې عزتۍ سره په خلکو پلورلي، له دوی سره اړيکه نيولې، چې په دې اړه به ورته معلومات ورکوي. نوموړي وايي، و هغه کړی يې پېژندلې چې د پاکستان د وېزو وېزو پر سر يې له خلکو څخه په لسگونو زره ډالر رشوت اخيستی دی. د ولسمشر د لومړي مرستيال پر وينا په دې برخه کې به تر يوه وخته نور هم هېوادوال له ستونزو سره مخ وي، خو ډېر ژر به ورته ښه زېری ورکړي. دا څرگندونې وروسته له دې کېږي چې د روانې عقرب مياشتې په پنځمه امرالله صالح ويلي و، چې ډېر ژر به د پاکستان وېزو کمېشن کاران ونيول شي او د قانون منگولو ته به وسپارل شي. بايد وويل، چې څه موده وړاندې په جلال آباد کې د پاکستان وېزو د ټوکسو د وېش پر مهال په د زياتې گڼې گونې له امله تر شلو زياتو کسانو ته مرگ ژوبله وانوښته چې ډېرې يې د پوځ عمر لرونکې مېرمنې وې.

په تېرو دوو اوونيو کې ۷ ميليارده ۱۷۰ ميليونه افغانۍ ملي عوايد راټول شوي

د ۱۳۹۹ مالي کال د لړم مياشتې له لومړۍ نه تر ۱۵ مې نېټې پورې ۷ ميليارده ۱۷۰ ميليونه افغانۍ ملي عوايد راټول شوي دي، چې له دې جملې ۳۹۴ ميليونه له مستوفيتونو، ۱ ميليارده ۱۸۶ ميليونه له مالياتي عوايدو، ۱ ميليارده ۷۵۷ ميليونه له غير مالياتي عوايدو او ۳ ميليارده ۸۳۱ ميليونه له گمرکونو څخه تر لاسه شوي. دروان مالي کال له پيل څخه تر اوسه ۱۴۲ ميليارده ۶۸۵ ميليونه افغانۍ ملي عوايد راټول شوي دي. همداشان د ۱۳۹۹ مالي کال له پيل نه د لړم مياشتې تر ۱۷ مې نېټې پورې ۱۰۰ ميليارده افغانۍ (۵۷.۶ سلنه) پراختيايي بوديجه او ۲۲۱ ميليارده ۷۳۱ ميليونه افغانۍ (۷۳ سلنه) عادي بودجه لگول شوي، چې په ټوله کې د ملي بوديجې ۳۲۱ ميليارده ۷۳۱ ميليونه افغانۍ (۶۷ سلنه) جوړوي.

په افغانستان کې د زعفرانو د کښت ساحه پراخه شوې

تر ټولو لوی تولید کوونکي هېواد و. د افغانستان د زعفرانو د ښه کيفيت له امله د دغه طبعي بوتي حاصل ته په نړيوالو بازارونو کې تقاضا کال په کال په ډېرېدو ده، خو د زعفران سوداگر وايي چې له يو لړ ستونزو سره مخ دي. د زعفران کارانو د ملي ټولني مشر او يو تن سوداگر شکور ايثار په دې اړه وايي: ((د زعفرانو د کرنې په برخې کې اړين لابراتورونه نشته، تر څو د حاصل کچه او کيفيت په اړه لازمي لارښوونې ترې ترلاسه شي.)) ايثار دا هم وويل، بهرنيو هېوادو کې د افغانستان سوداگريز استازي هم له دوی سره لازمي مرستې نه کوي.

د افغانستان د کرنې، اوبو لگونې او مالدارۍ وزارت وايي، چې سېر کال په دې هېواد کې د زعفرانو د کښت ساحه زر هکتاره پراخه شوې او د ياد طبعي بوتي حاصل ډېر شوی دی. د ياد وزارت وياند اکبر رستمی امريکا غږ ته ويلي، چې سېر کال د افغانستان په ټولو ولايتونو کې د زعفرانو بوتي کرل شوي دي. ده زياته کړه: ((تېره کال په افغانستان کې پر اووه زره هکتاره مخکې د زعفرانو بوتي کرل شوي. سېر کال دغه کچه آته زرو ته لوړه شوې ده.)) ښاغلي رستمی زياته کړه، چې تېر کال افغانستان ۲۰ متریک تنه زعفران توليد کړي و، چې د ايران وروسته د زعفرانو دويم

په لغمان کې د طالب جگړه مارانو جنګي ډله وژل شوې

افغان ځواکونو ورمه بيگا په لغمان کې د طالب ترهگرو پر پتځای بريد وکړ، چې په نتيجه کې يې د ترهگرو پوره يو جنګي گروپ چې ۱۷ کسان ووژل شول. په لغمان کې د ځانگړو ځواکونو قوماندان وويل، چې دغه عمليات يې د دقيق کشفې راپور په اساس ترسره کړي، چې د طالب مزدورانو د وژل کېدو ترڅنگ يې د هغوی د وسلو او مهماتو يوه لويه ډيبو هم له منځه وړې. د لغمان ځايي چارواکي وايي، په وژل شوو وسلوالو کې ۴ يې د لغمان او ننگرهار د جگړې مشران هم شامل دي. دغه عمليات د لغمان، علينگار ولسوالۍ په ميدانيو سيمه کې شوي، چې هېڅ کوم ملکي وگړی او افغان سرتېر ته په کې زيان نه دي اوښتی.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**